

C-873/19. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2019. november 29.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht (Németország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. november 20.

Felperes:

Deutsche Umwelthilfe e. V.

Alperes:

Bundesrepublik Deutschland

Beavatkozó fél:

Volkswagen AG

Az alapeljárás tárgya

A környezetvédelmi egyesületek keresetőségi joga hatástalanító berendezések dízelmotorok esetében történő megengedhetőségére vonatkozó jogvitában – Úgynevezett „hőszabályozó” megengedhetősége a 715/2007 rendelet alapján – Azon szempont és feltételek, amelyek alapján meg lehet vizsgálni a hatástalanító berendezés indokoltságát

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az Aarhusi Egyezmény és az uniós jog értelmezése, az EUMSZ 267. cikk

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és

az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban 1998. június 25-én aláírt, az Európai Közösség nevében a 2005. február 17-i 2005/370/EK tanácsi határozattal jóváhagyott egyezménynek az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének összefüggésében értelmezett 9. cikkének (3) bekezdését, hogy a környezetvédelmi egyesületeknek főszabály szerint lehetővé kell tenni az olyan határozat bíróság előtti megtámadását, amellyel a hatástalanító berendezéssel rendelkező dízelüzemű személygépjárművek gyártását – a könnyű személygépjárművek és haszongépjárművek (Euro 5 és Euro 6) kibocsátás tekintetében történő típusjóváhagyásáról és a járműjavítási és -karbantartási információk elérhetőségéről szóló, 2007. június 20-i 715/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikke (2) bekezdésének esetleges megsértésével – jóváhagyják?

2. Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

- a) Úgy kell-e értelmezni a könnyű személygépjárművek és haszongépjárművek (Euro 5 és Euro 6) kibocsátás tekintetében történő típusjóváhagyásáról és a járműjavítási és -karbantartási információk elérhetőségéről szóló, 2007. június 20-i 715/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdését, hogy azon kérdés tekintetében, hogy a hatástalanító berendezés használata a motor sérülés vagy baleset elleni védelme és a jármű biztonságos üzemeltetése szempontjából indokolt-e, alapvetően a technikának – az EK-típusjóváhagyás megadásának időpontjában fennálló műszaki megvalósíthatóság szerinti – aktuális állása az irányadó?
- b) A technika állásán kívül más olyan körülményeket is figyelembe kell-e venni, amelyek a hatástalanító berendezés megengedhetőségéhez vezethetnek, miközben az a technika mindenkor aktuális állása alapján a könnyű személygépjárművek és haszongépjárművek (Euro 5 és Euro 6) kibocsátás tekintetében történő típusjóváhagyásáról és a járműjavítási és -karbantartási információk elérhetőségéről szóló, 2007. június 20-i 715/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikke (2) bekezdése második mondatának a) pontja értelmében nem „indokolt”?

A hivatkozott nemzetközi jogi rendelkezések

A környezeti ügyekben az információ-hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló ENSZ/EGB-egyezmény (kihirdette: 2001. évi LXXXI. tv.) (a továbbiakban: Aarhusi Egyezmény), a 9. cikk (3) bekezdése

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog

biztosításáról szóló egyezménynek az Európai Közösség nevében való megkötéséről szóló, 2005. február 17-i 2005/370/EK tanácsi határozat

Az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta), a 47. cikk és 52. cikk (1) bekezdése

A könnyű személygépjárművek és haszongépjárművek (Euro 5 és Euro 6) kibocsátás tekintetében történő típusjóváhagyásáról és a járműjavítási és -karbantartási információk elérhetőségéről szóló, 2007. június 20-i 715/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, az 5. cikk (2) bekezdése

Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

Gesetz über ergänzende Vorschriften zu Rechtsbehelfen in Umweltangelegenheiten nach der EG-Richtlinie 2003/35/EG (a 2003/35/EK irányelv szerinti környezetvédelmi ügyekben igénybe vehető jogorvoslatokkal összefüggő kiegészítő rendelkezésekről szóló törvény, röviden az Umwelt-Rechtsbehelfsgesetz, azaz a környezetvédelmi jogorvoslatokról szóló törvény, a továbbiakban: UmwRG), 1., 2. és 3. §

Verordnung über die EG-Genehmigung für Kraftfahrzeuge und ihre Anhänger sowie für Systeme, Bauteile und selbständige technische Einheiten für diese Fahrzeuge (a gépjárművek és pótkocsijaik, valamint az ilyen járművek rendszereinek, alkatrészeinek és önálló műszaki egységeinek EK-jóváhagyásáról szóló rendelet, a továbbiakban: a járművek EK-jóváhagyásáról szóló rendelet), a 25. § (1) és (2) bekezdése

Verwaltungsgerichtsordnung (közigazgatási bírósági rendtartás, a továbbiakban: VwGO), a 42. § és 113 § (1) bekezdésének első mondata

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 A felek között vita van a felperes keresetőségi jogát érintően, és a tiltott hatástalanító berendezések megléte, illetve a hatástalanító berendezéseknek a Volkswagen AG beavatkozó fél által gyártott VW Golf Plus TDI személygépkocsi-modell motorjában (2,0 liter) való megengedhetősége tekintetében.
- 2 A felperes az UmwRG 3. §-a alapján jogorvoslati jogok gyakorlására jogosult környezetvédelmi egyesület, amelynek alapszabályban rögzített célja a természet- és a környezetvédelem, valamint a környezeti és egészségügyi szempontokat szem előtt tartó fogyasztóvédelem előmozdítása többek között a fogyasztók tájékoztatása és a velük való konzultáció révén.

- 3 A beavatkozó fél német autógyártó, és többek között a VW Golf Plus TDI (2,0 liter) modell gyártója. E személygépkocsi-modellt EA 189 Euro 5 típusú aggregátoros dízelmotorral szerelték fel. Az úgynevezett „dízelbotrány” során derült ki, hogy a beavatkozó fél – többek között – az e modellhez tartozó személygépjárműveket gyárilag hatástalanító berendezéssel látta el. E motorvariáns motorvezérlő egységébe az engedélyezés időpontjában olyan szoftver került, amely lehetővé teszi annak felismerését, hogy a gépjármű a menetciklust próbapadon teljesíti. Ebben az esetben speciális üzemmód aktiválódott, amely révén a kipufogógáz-visszavezetés aránya jelentősen megemelkedett annak érdekében, hogy a gépjármű kevesebb nitrogénoxidot bocsásson ki. A valós vezetési feltételek mellett ez az üzemmód teljes mértékben deaktiválódik, ami jelentősen nagyobb nitrogén-oxid-kibocsátást eredményez. A Kraftfahrt-Bundesamt (KBA, szövetségi közlekedési hivatal, Németország) előtti engedélyezési eljárások keretében e szoftverről a beavatkozó fél a kérelem benyújtásának időpontjában nem számolt be. A járművek nitrogén-oxid-kibocsátása a próbapadon ugyan a megadott EK-típusjóváhagyás által megengedett keretek között maradt, a normál közúti közlekedés során a nitrogén-oxid-kibocsátás azonban meghaladja az EK-típusjóváhagyás által megengedett értékeket.
- 4 2015. október 15-i jogerős, a jelen ügyben nem vitatott határozatával a Kraftfahrt-Bundesamt (KBA, szövetségi közlekedési hivatal) többek között arra kötelezte a beavatkozó felet, hogy távolítsa el a tiltott hatástalanító berendezéseket, és a megfelelőség helyreállítása érdekében tegyen megfelelő intézkedéseket. A konkrét megoldásokat a gyakorlati alkalmazást megelőzően a KBA-val kell jóváhagyni.
- 5 Ezt követően a beavatkozó fél szoftverfrissítést fejlesztett ki, amely a járművek kipufogórendszerével kapcsolatos ismert hiányosságok orvoslására irányult.
- 6 2016. június 20-i határozatával a KBA a beavatkozó fél tekintetében azt állapította meg, hogy a beavatkozó fél által kidolgozott szoftverfrissítésnek a VW Golf Plus TDI (2,0 liter) modellhez tartozó gépjárművekre való feltelepítésével a továbbiakban már nincsenek tiltott hatástalanító berendezések; a még meglévő hatástalanító berendezések a KBA szerint megengedhetők.
- 7 A jogvita tárgyát képező gépjármű az alperes megállapításai szerint a szoftverfrissítés feltelepítését követően is rendelkezik úgynevezett „hőszabályozóval”, amely a kipufogógáz-visszavezetés arányát a környezeti hőmérséklet függvényében szabályozta. A beavatkozó fél által szolgáltatott információk alapján a kipufogógáz-visszavezetés aránya -9°C alatti hőmérséklet esetében 0%, -9°C és 11°C között 85%, 11°C felett pedig fokozatosan emelkedik egészen addig, amíg a 15°C környezeti hőmérséklet esetében el nem éri a 100%-ot.
- 8 2016. november 15-én a felperes fellebbezést nyújtott be e határozat ellen, amely tekintetében még nem született döntés. A felperes ezért 2018. április 24-én

keresetet nyújtott be, és különösen a 2016. június 20-i határozat hatályon kívül helyezését kérte, mivel az megállapította, hogy nincsenek tiltott hatástalanító berendezések, a meglévő hatástalanító berendezéseket pedig megengedhetőnek minősítette.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 9 A felperes szerint a KBA által elfogadhatónak ítélt hatástalanító berendezéseket a 715/2007 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének első mondata értelmében tiltottnak kell tekinteni, mivel a beépített hatástalanító berendezések már a Németországban uralkodó átlaghőmérséklet elérésekor aktívak voltak. A gyártók főszabály szerint szabadon tervezhetnek és építhetnek olyan motorokat, amelyek műszaki szempontból már nem tették szükségessé a füstgáztisztító rendszerek átlaghőmérséklet esetén – azaz normál körülmények között – alacsonyabb szintre állítását.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

Az első kérdésről: A felperes keresetőségi joga

- 10 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a jelen eljárás keretében a felperesnek a nemzeti eljárásjog alapján nincs keresetőségi joga (I.), és ezért az a fő kérdés, hogy az uniós jogból közvetlenül levezethető-e keresetőségi jog (II).

I. A nemzeti eljárásjog szerinti keresetőségi jog

- 11 A kérdést előterjesztő bíróság elsőként azt vizsgálja, hogy a felperes keresetőségi joga az UmwRG 1. §-a (1) bekezdésének első mondatával összefüggésben értelmezett 2. §-ának (1) bekezdéséből származik-e. Erre nemleges választ ad, mivel az UmwRG az UmwRG 1. §-ának (1) bekezdése szerint sem alkalmazható. Az UmwRG alkalmazhatóságához ugyanis a „projekt” megengedhetőségére vonatkozó közigazgatási határozat megtámadása szükséges. A személygépkocsik típusjóváahagyása, valamint a típusjóváahagyás módosításaként értelmezhető, a jelen ügyben vitatott jóváahagyás ezzel szemben termékengedélyezésnek minősül, és nem érint semmilyen projektet. A projekt fogalmának kiterjesztő értelmezése, valamint az UmwRG rendelkezéseinek analógia útján történő alkalmazása sem releváns a jelen ügyben.
- 12 A felperes közvetlenül nem alapíthat keresetőségi jogot az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésére sem, mivel e rendelkezés nem alkalmazható közvetlenül. E rendelkezés végrehajtása és hatása további jogi aktusoknak a tagállamok általi elfogadásától függ (lásd: a Bíróság 2017. december 20-i Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation ítélete, C-664/15, EU:C:2017:987).

- 13 Végezetül a felperest nem illethetik meg a természetes személy alanyi jogai, és azokat bíróság előtt nem érvényesítheti, mivel ilyen alanyi jog a jelen ügyben nem ismerhető el. A hatástalanító berendezések használata 715/2007 rendelet 5. cikke (2) bekezdése első mondatában előírt tilalmának a jelen ügyben egyedül szóba jöhető megsértése alapján a kérdést előterjesztő bíróság szerint nem illeti meg a természetes személyt alanyi jog, mivel a rendelkezés nem a magánszemélyek egyéni védelmére irányul.

II. Közvetlenül az uniós jogból következő keresetőségi jog

- 14 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a jogvita eldöntése szempontjából az a kérdés bír jelentőséggel, hogy a felperes az uniós jogból közvetlenül származtathat-e keresetőségi jogot. Ilyen következtetésre lehetne jutni a Bíróság jelenlegi ítélkezési gyakorlata (2017. december 20-i Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation ítélet, C-664/15, EU:C:2017:987) fényében az Aarhusi Egyezmény Charta 47. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 9. cikkének (3) bekezdése alapján. A jelen ügy tényállása az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdése, nem pedig a (2) bekezdésének hatálya alá tartozik, mivel egyrészt az üzembehelyezési engedély esetében nem olyan döntésről van szó, amelyre az Aarhusi Egyezmény 6. cikke vonatkozna. Ugyanis sem a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerinti I. mellékletben felsorolt javasolt tevékenységekről nincs szó, sem pedig a 6. cikk – annak (1) bekezdése b) pontja szerint a nemzeti szabályozásának megfelelően – nem alkalmazható, mivel a szóban forgó döntés valószínűleg jelentős hatást gyakorol a környezetre; a nemzeti jog alapján nincs olyan rendelkezés, amely alapján a cikket alkalmazni lehetne a jelen ügyre. Másrészt az Aarhusi Egyezmény 9. cikke (2) bekezdésének első mondata értelmében sem létezik olyan nemzeti szabályozás, amely alapján a jelen ügyben az egyezmény más releváns rendelkezéseit lehetne alkalmazni.
- 15 Az osztrák joggal kapcsolatban hozott határozatában a Bíróság rámutatott arra, hogy az e szabályok közötti együtthatás azt a kötelezettséget rója a tagállamokra, hogy biztosítaniuk kell az uniós jog, különösen a környezeti jogra vonatkozó rendelkezések által nyújtott jogok hatékony bírói védelmét. Az említett kritériumok előírása különösen nem foszthatja meg a környezetvédelmi egyesületeket attól a lehetőségtől, hogy az uniós környezetvédelmi jogból eredő szabályok betartásának bírói kontrollját kérjék. A tagállamokat ugyan ezen előírások végrehajtását illetően bizonyos mérlegelési jogkör illeti meg, mégsem engedhető meg, hogy olyan kritériumokat határozzanak meg, amelyek annyira szigorúak, hogy gyakorlatilag a környezetvédelmi egyesületek számára ellehetetlenítenék az e rendelkezésben említett aktusok vagy mulasztások megtámadását. Ezért a nemzeti bíróságok feladata, hogy az eljárási szabályokat a lehető legteljesebb mértékben úgy értelmezzék, hogy az megfeleljen mind az Aarhusi Egyezmény 9. cikke (3) bekezdése céljainak, mind az uniós jog által biztosított jogok hatékony bírói védelmére vonatkozó célnak. Ha ez nem lehetséges, a nemzeti bíróság az előtte indult peres eljárásban nem alkalmazhatja a nemzeti jogszabályok uniós joggal ellentétes rendelkezéseit.

- 16 Az ebből a határozatból eredő, a nemzeti eljárásjogot érintő következményeket a nemzeti ítélkezési gyakorlatban eltérően értékelték.
- 17 Ennek megfelelően a Verwaltungsgericht Berlin (berlini közigazgatási bíróság, Németország) a 2018. április 18-i határozatában úgy vélte, hogy az elismert környezetvédelmi egyesületek bírósági úton kikényszeríthetik a Bíróság 2017. december 20-i határozata alapján az uniós környezetvédelmi jogon alapuló tisztán objektív-jogi környezetvédelmi szabályok betartását. A bíróság szerint alkalmazható a vonatkozó német rendelkezés azzal az eltéréssel, hogy a keresetelési jog megállapításához elegendő, ha egy elismert környezetvédelmi egyesület az uniós környezetvédelmi jogból eredő jogszabályok tiszteletben tartását kéri.
- 18 A 2018. január 24-i határozatban a Verwaltungsgericht Düsseldorf (düsseldorfi közigazgatási bíróság, Németország) eltérő jogi véleményre jutott. Az Aarhusi Egyezmény Charta 47. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 9. cikkének (3) bekezdése szerinte nem írja elő, hogy a környezetvédelmi egyesületeket az UmwRG által előírányzott eseteken túlmenően közérdekű keresetindítási jog illesse meg. A nemzeti jogalkotó ugyanis nem köteles teljes mértékben korlátozás nélkül biztosítani a bírósághoz fordulás lehetőségét. Ez már az Aarhusi Egyezményből is közvetlenül kitűnik, amely szerint jogorvoslatok tekintetében „kritériumok” állapíthatók meg. A Charta 52. cikkének (1) bekezdése is lehetővé teszi, hogy a Charta 47. cikkének (1) bekezdése szerinti hatékony jogorvoslatához való jogot jogszabályok révén korlátozzák. A nemzeti eljárásjog szerint a környezetvédelmi egyesületeket főszabály szerint széles körben illeti meg a bírósághoz fordulás joga. Az a tény, hogy ezen egyesületek nem voltak abban a helyzetben, hogy bíróság előtt megtámadhassák az egyes termékek engedélyét, nem minősül aránytalan korlátozásnak, mivel ezek önmagukban csekély jelentőséggel bírtak a környezetvédelmi jog szempontjából. Végezetül a német jog a Bíróság 2017. december 20-i ítéletének alapjául szolgáló osztrák eljárásjoghoz képest a környezetvédelmi egyesületek számára szélesebb körű lehetőséget biztosít arra, hogy jogorvoslattal éljenek a hatósági határozatokkal szemben.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróságnak a különböző hivatkozott nemzeti ítélkezési gyakorlatok alapján is kétségei vannak afelől, hogy az Aarhusi Egyezmény Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett 9. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az elismert környezetvédelmi szervezetek részére az UmwRG-ben már biztosított jogvédelmi lehetőségeken felül is lehetőséget kell biztosítani arra, hogy valamely termék hatósági engedélyezését a jelen ügyben említett módon megtámadhassák, amennyiben uniós objektív-jogi környezetvédelmi rendelkezéseket kell érvényesíteni.
- 20 Emlékeztetni kell arra, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdése szerint valamennyi Fél biztosítja, hogy a nyilvánosság azon tagjai számára, akik a nemzeti jogrendszerben lefektetett kritériumoknak, amennyiben vannak ilyenek, megfelelnek, a közigazgatási és bírói eljárásokhoz való hozzáférés biztosított

legyen, hogy megtámadhassák magánszemélyek és hatóságok olyan lépéseit és mulasztásait, amelyek ellentmondanak a környezetre vonatkozó nemzeti jog rendelkezéseinek [helyesen: valamennyi Fél biztosítja a nyilvánosság azon tagjai számára, akik a nemzeti jogban meghatározott kritériumoknak – amennyiben vannak ilyenek – megfelelnek, a magánszemélyek és hatóságok olyan intézkedései vagy mulasztásai megtámadására irányuló közigazgatási vagy bírósági eljáráshoz való jogot, amelyek sértik a környezetre vonatkozó nemzeti jogi rendelkezéseket]. Hasonlóképpen, az Aarhusi Egyezmény azt is előírja, hogy a közérdekű keresetindítási jog nem feltétlen, hanem csak annyiban áll fenn, amennyiben a környezetvédelmi egyesületek megfelelnek a nemzeti jog által lefektetett bizonyos kritériumoknak; a tagállamok tehát mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek az eljárási szabályaik kialakítása tekintetében. A tagállamok által lefektetett kritériumok ugyanakkor nem lehetnek olyan szigorúak, hogy a gyakorlatban lehetetlenné tegyék a környezetvédelmi szervezetek számára, hogy megtámadhassák az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésében említett intézkedéseket és mulasztásokat.

- 21 A kérdést előterjesztő bíróságnak mindenekelőtt afelől vannak kétségei, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdése szerinti „nemzeti jogrendszerben lefektetett kritériumok” alapján csak a megtámadásra jogosultak körére lehet kritériumokat lefektetni. Ebben az esetben a tagállamok csak abban a kérdésben rendelkeznének mozgástérrel, hogy mely környezetvédelmi egyesületeket illeti meg a környezetvédelmi közérdekű bíróság előtti, közérdekű kereset útján történő érvényesítésének joga. Ilyen kritériumokat állapított meg a nemzeti jogalkotó az UmwRG 3. cikkében kötelező jelleggel.
- 22 Mindazonáltal az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdését úgy is lehet értelmezni, hogy a tagállamok a megtámadás tárgya tekintetében is alkalmazhatnak eltéréseket, és ezáltal bizonyos hatósági határozatok mentesülhetnek a környezetvédelmi egyesületek által kezdeményezett bírósági felülvizsgálat alól. A környezetvédelemmel kapcsolatos hatósági határozatok számosságára tekintettel indokolt lehet az egyes, környezetre lényeges hatást gyakorló határozatokra való korlátozás. Ez amellet szólhat, hogy a nemzeti jogalkotó azon döntése, hogy a termékengedélyeket kivette az UmwRG hatálya alól, főszabály szerint összhangban van az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésével. Bár nem az összes termékengedélynek tulajdonítható pusztán csekély környezetvédelmi jelentőség, a termékengedélyek nagy száma – például egy adott gépjármű területileg illetékes jóváhagyó hatóság általi engedélyezése – miatt mégis gyakorlati megfontolások szólnak amellet, hogy a tagállamoknak lehetőségük legyen arra, hogy tipizáló megközelítés révén ne tegyenek ki bizonyos egyedi döntéseket annak a bizonytalanságnak, amit a korábban az eljárásban részt nem vevő harmadik személyek általi megtámadhatóság jelent. Ez annál is inkább igaz, mivel a határozatot e harmadik személyekkel rendszerint nem közlik, és ezért őket a jogorvoslati lehetőségekről sem tájékoztatják.
- 23 Ezenfelül az is megjegyzendő, hogy a Bíróság úgynevezett „Protect” döntése a tényállását tekintve különbözik a jelen ügytől. A korábbi ügytől eltérően a nemzeti

jogban az UmwRG keretében is fennáll annak lehetősége, hogy a környezetvédelmi egyesületek a projektek jóváhagyásának felülvizsgálatát kezdeményezzék. A nemzeti szabályozásban nem létezik a közérdekű keresetindítási jog teljes kizárása. A 2017. december 20-i határozattal az osztrák jog tekintetében megállapítottához hasonló joghézag tehát nem áll fenn a nemzeti eljárásjogban.

A második kérdésről

- 24 A Bíróságnak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre adott igenlő válasza esetében a kérdést előterjesztő bíróság a második pontban feltett kérdések megválaszolását kéri. Ha a jelen ügyben is a felperes keresetösségi jogának fennállásából indulunk ki, akkor a megtámadott engedélyezési határozat jogszerűségéről történő határozathozatal során a 715/2007 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének értelmezése játszik meghatározó szerepet, különösen az, hogy milyen szempont irányadó a hatástalanító berendezés beszerelésének „indokoltsága” tekintetében. Az engedélyezési határozat jogszerűségének a kérdést előterjesztő bíróság általi vizsgálata többek között attól függ, hogy – a KBA döntésének megfelelően – megengedhetők-e a beavatkozó fél által bemutatott hatástalanító berendezések.
- 25 Az sem vitatott, hogy a KBA által a megtámadott határozatban engedélyezett szoftverfrissítés végrehajtását követően is megtalálhatók a hatástalanító berendezések az érintett gépjárművek motorvezérlőjében. Ezek a 715/2007 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének első mondata alapján főszabály szerint tiltottak. Kivételesen, a 715/2007 rendelet 5. cikke (2) bekezdése második mondatának a) pontja értelmében a hatástalanító berendezések megengedettek, ha a berendezés használata a motor sérülés vagy baleset elleni védelme és a jármű biztonságos üzemeltetése szempontjából indokolt. A 715/2007 rendelet nem szabályozza, hogy ez milyen esetekben fordul elő.
- 26 Az 715/2007 rendelet preambulumbekendései különböző okokat tartalmaznak, amelyek a rendelet elfogadása szempontjából relevánsak voltak. Így az (1) preambulumbekendés arra a tényre utal, hogy többek között annak érdekében kell szabályokat hozni, hogy biztosított legyen a környezet magas szintű védelme. A (6) preambulumbekendés szerint különösen a dízelmeghajtású gépjárművek nitrogénoxid-kibocsátását kell jelentősen csökkenteni a levegőminőség javítása és a szennyezési határértékek betartása érdekében. A (7) preambulumbekendés a szabályok tekintetében figyelembe veendő előnyök között említi többek között a levegőminőség javulását, az egészségügyi kiadások csökkenését és a várható élettartam növekedését. Mindezek ismeretében a kérdést előterjesztő bíróság szerint komoly ténykörülmények szólnak az indokoltság fogalmának alapvetően szűk értelmezése mellett, a 715/2007 rendelet középpontjában ugyanis jelentős jogi érdekek védelme áll. Következésképpen abból kell tehát kiindulni, hogy a gépjárműgyártóknak elsődlegesen a technika aktuális állásához kell igazodniuk, ha arról van szó, hogy a hatástalanító berendezés ténylegesen indokolt-e a motor védelme vagy a gépjármű üzemeltetésének biztonsága szempontjából.

- 27 E célok relativizálása a (7) preambulumbekkezdésben a kibocsátási előírások meghatározását illetően jelenik meg. E tekintetben figyelembe kell venni a piacra kifejtett hatásokat és a gyártók versenyképességét, valamint a vállalkozások közvetlen és közvetett költségeit is. A jogalkotó e vonatkozásban kinyilváníthatna volna, hogy a környezet lehető legszélesebb körű védelmére irányuló célon túl egyéb olyan körülmények is fennállnak, amelyeket nemcsak a rendelet elfogadása előtt ismertek fel, hanem adott esetben a rendelet értelmezése során is figyelembe vehetők. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a 715/2007 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerinti kivétel főszabály szerint nem alkalmazható, ha a gyártó a dízelmotorokat költségekre hivatkozva műszakilag úgy alakítja ki, hogy a hatékony kibocsátáscsökkentési technika normál működés során a motorban keletkező sérülés nélkül nem biztosítható, és ezért azt többnyire kikapcsolják.
- 28 A másodlagos uniós jog értelmezésének tárgyát képezi azonban, hogy a különböző megfontolások befolyásolják-e az indokoltág fogalmának értelmezését, és ha igen, akkor milyen mértékben. Ezen értelmezés az Európai Unió Bíróságára tartozik.